

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Jany Záviské a Mgr. Jarmily Úředníčkové v právní věci žalobce: **ČEZ Zákaznické služby, s.r.o.**, se sídlem Plzeň, Guldenerova 2577/19, zastoupeného Mgr. Petrou Gerstnerovou, advokátkou se sídlem Praha 8, Vánková 896/11, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, detašované pracoviště Ostrava**, se sídlem Ostrava 2, Zelená 3158/34a, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14.10.2015 č.j. 48000/010341/15/020/SA, o **vrácení přeplatku na pojistném**,

t a k t o:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 14.10.2015 č.j. 48000/010341/15/020/SA **se z r u š u j e** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je **p o v í n n a** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku **11.228,- Kč** do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Petry Gerstnerové, advokátky se sídlem Vánková 896/11, Praha 8.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 14.10.2015, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno

rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 24.7.2015 č.j. 48008072020/15/150/HE ve věci zamítnutí žádosti žalobce o vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve výši 337.717,- Kč.

[2] Žalobce zejména namítl, že přeplatek na pojistném vznikl zahrnutím odstupného vyplaceného zaměstnankyním p. A. S., jejíž pracovní poměr skončil dne 31.8.2010, p. L. K., jejíž pracovní poměr skončil dne 31.12.2010 a p. I. T., jejíž pracovní poměr skončil dne 31.10.2010, p. A. S., jejíž pracovní poměr skončil 31.8.2010, p. L. K., jejíž pracovní poměr skončil dne 31.12.2010 a p. I. T., jejíž pracovní poměr skončil dne 31.10.2010 z důvodu, že všechny uvedené zaměstnankyně na základě mimořádné pracovní lékařské prohlídky pozbyly vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovně lékařských služeb, dlouhodobě zdravotní způsobilost. Žalobce při požadavku vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve výši 337.717,- Kč se odvolal na judikaturu Nejvyššího správního soudu ze dne 26.3.2014 č.j. 6 Ads 90/2013-50. Žalovaná neuznala žádost žalobce za důvodnou s odkazem, že bylo rozhodnuto v souladu s rozsudkem Krajského soudu v Plzni č.j. 57 A 80/2010-36 ze dne 31.8.2011. Pokud se týká odkázání se na judikaturu Nejvyššího správního soudu, pak dle žalované rozsudek znamená změnu aplikační praxe, ale pouze do budoucnosti.

[3] Žalobce má za to, že je možné odstupné zaměstnancům poskytnout i při rozvázání pracovního poměru z jiných důvodů, než jsou uvedeny v ust. § 67 zákoníku práce. Poskytnutí odstupného zaměstnancům při rozvázání pracovního poměru z důvodu uvedeného v ust. § 52 písm. e) zákoníku práce naplňuje znaky právní definice „odstupného“, tj. odškodnění zaměstnance za ztrátu zaměstnání bez jeho zavinění, odstupné poskytnuté při výpovědním důvodu uvedeném v ust. § 52 písm. e) zákoníku práce je odstupným dle zvláštního právního předpisu a nezahrnuje se do vyměřovacího základu zaměstnance, a tudíž se z odstupného neodvádí pojistné. Při rozvázání pracovního poměru z uvedeného důvodu vzniká nárok na odstupné jen při splnění podmínky dané kolektivní smlouvou, konkrétně čl. 17.5.2., tj. odstupné přísluší pouze zaměstnanci, který odpracoval u žalobce minimálně 5 let. Postup žalované, která uznává žádosti o vrácení přeplatku na pojistném ze stejného právního důvodu jen za zúčtovací období 03/2014 až 12/2014, znamená nerovné zacházení se subjekty, regulovanými totožnou právní normou. Navrhl, aby rozhodnutí žalované bylo zrušeno a žalované uložena povinnost uhradit žalobci náklady řízení.

[4] Žalovaná k žalobě dne 2.3.2016 ve svém vyjádření popřela důvodnost žaloby a zdůraznila, že Okresní správa sociálního zabezpečení Ostrava nepochybila, když žádosti nevyhověla, tzn., když nezohlednila žalobcem uváděný přeplatek na pojistném za období do vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 90/2013-50 ze dne 26.3.2014. V období do vydání citovaného rozsudku žalobce prakticky postupoval v souladu s platnou právní úpravou a aplikační praxí, když z poskytnutého odstupného v souvislosti se skončením zaměstnání svého zaměstnance z důvodu uvedeného v ust. § 52 písm. e) zákoníku práce srazil a odvedl pojistné na sociální zabezpečení. Tato aplikační praxe byla podpořena mimo jiné rozsudkem Krajského soudu v Plzni č.j. 57 A 80/2010-36 ze dne

31.8.2011, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č.j. 2580/2012. Teprve až po vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu, kdy byl v obdobné právní věci úspěšný jiný zaměstnavatel, a kdy se žalobce s rozsudkem seznámil, požádal o vrácení pojistného z poskytnutého odstupného svému zaměstnanci. Okresní správa sociálního zabezpečení vrací pojistné z takto poskytnutých odstupných, avšak pouze za období ode dne 26.3.2014, tj. za období od vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 90/2013-50, nejvýše však do prosince 2014, neboť od 1.1.2015 došlo ke změně zákona č. 589/1992 Sb. Navrhl žalobu zamítnout. Dále vyslovil souhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

[5] Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání a potvrdila rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava č.j. 48008/072020/15/150/HE ze dne 24.7.2015, jímž byla podle ust. § 104a zákona č. 582/1991 Sb. zamítnuta žádost o vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve výši 337.717,- Kč. V odůvodnění žalovaná uvedla, že plátce pojistného ČEZ, Zákaznické služby, s.r.o. požádal o vrácení odvedeného pojistného na sociální zabezpečení z odstupného, které zúčtoval v průběhu let 2010, 2013 a v lednu 2014 svým zaměstnancům v souvislosti s rozvázáním pracovního poměru dle ust. § 52 písm. e) zák.č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen ZP). Odvolací orgán v posouzené věci neshledal v postupu Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava pochybení, když nezohlednil přeplatek za období do vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 90/2013-50 ze dne 26.3.2014.

[6] Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 13.5.2015 u Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě byla podána žádost o vrácení přeplatku na pojistném ve výši 194.145,- Kč s odvoláním na rozsudek NSS č.j. 4Ads 90/2013-55 ze dne 30.4.2014, neboť v souvislosti se skončením pracovního poměru zaměstnanců podle ust. § 52 písm. e) ZP odvedla v letech 2013 a 2014 z tohoto plnění pojistné na sociální zabezpečení, a to v r. 2013 ve výši 124.414,- Kč a v r. 2014 ve výši 69.731,- Kč, celkem tedy 194.145,- Kč. K tomu připojen přehled o vyplaceném odchodném za období roku 2014 pro zaměstnankyni M. K., když výše vyplaceného odchodného činila 221.365,- Kč, z toho celková výše pojistného 69.731,- Kč (ukončení pracovního poměru k 31.1.2014) a v r. 2013 vyplaceno odchodné pro zaměstnankyni H. S. ve výši 145.098,- Kč, z toho zaplacené pojistné 45.707,- Kč (ukončení pracovního poměru 30.6.2013), dále pro R. Č. vyplacené odchodné činilo 111.412,- Kč, z toho celková výše pojistného 35.095,- Kč (ukončení pracovního poměru 31.7.2013) a pro M. P. odchodné činilo 138.454,- Kč, z toho pojistné 43.614,- Kč (ukončení pracovního poměru k 31.12.2013). Připojena kolektivní smlouva na období let 2008 – 2014, s úplným zněním ke dni 1.1.2014. Dne 16.7.2015 u Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava podáno doplnění žádosti o vrácení přeplatku na pojistném, když tuto žádost doplnila o požadavek vrácení dalších 143.572,- Kč za případy v r. 2010, což žalobce doložil, že se jedná o zaměstnankyni A.S. s výší odchodného 118.537,- Kč, z toho pojistné 37.340,- Kč (ukončení pracovního poměru k 31.8.2010), zaměstnankyni I. T. s výší odchodného 163.254,- Kč, z toho pojistné 51.426,- Kč (ukončení pracovního poměru k 31.12.2010) a zaměstnankyni L. K. s vyplaceným odchodným 173.991,- Kč, z toho pojistné 54.808,- Kč (ukončení pracovního poměru k 31.12.2010).

[7] Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu

[§ 75 zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)] a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[8] V dané věci nebyla sporná otázka ohledně charakteru odstupného při skončení pracovního poměru podle ust. § 52 písm. e) ZP pro dlouhodobé pozbytí zdravotní způsobilosti. Jak žalobce, tak i žalovaná, shodně považují odstupné poskytnuté podle kolektivní smlouvy z důvodu ukončení pracovního poměru dle ust. § 52 písm. e) ZP za odstupné poskytnuté podle ZP, které se nezahrnuje do vyměřovacího základu pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti dle § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., ve znění do 31.12.2014. Spornou otázkou bylo, zda takto odvedené pojistné na sociální zabezpečení je možno vrátit žalobci i za dobu před rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 26. března 2014.

[9] Podle právního názoru Krajského soudu v Plzni vysloveného v rozsudku č.j. 57 A 80/2010-36 ze dne 31.8.2011 za odstupné nezahrnované do vyměřovacího základu dle ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, nemůže být považován každý příjem, který jako odstupné označí účastníci pracovněprávních vztahů, nýbrž pouze takové peněžité plnění, které splňuje pojmové znaky právního pojmu „odstupné“, tj. určité formy odškodnění zaměstnance za ztrátu zaměstnání bez jeho zavinění. Takovým odstupným je nutno rozumět pouze odstupné z titulů výslovně vyjmenovaných v § 67 odst. 1 ZP z roku 2006, tj. situace, kdy dochází k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až c) tohoto zákona nebo dohodou z týchž důvodů, dále odstupné pro zaměstnance, který okamžitě zrušil pracovní poměr podle § 56 téhož zákona, případně zaměstnance, u něhož dochází k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. d) ZP nebo dohodou z týchž důvodů. Jen takové odstupné požívá výhody § 5 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném na sociální zabezpečení a nezahrnuje se do vyměřovacího základu zaměstnance ani do vyměřovacího základu organizace. Skončil-li pracovní poměr jedním ze způsobů a z jednoho z důvodů obsažených v § 67 odst. 1 zákoníku práce z roku 2006 a vyplacené částky jsou odstupným i po materiální stránce, pak okolnost, že zaměstnavatel porušil § 67 odst. 1 téhož zákona a vyplatil odstupné v nižší než zákonem garantované výši, nemůže být na překážku tomu, aby takové odstupné bylo diskvalifikováno z výhody § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení.

[10] Dne 26. března 2014 Nejvyšší správní soud v rozsudku pod č.j. 6 Ads 90/2013-50 vyslovil oproti názoru v odstavci [9] tohoto rozsudku závěr, že *odstupné, jež stěžovatelka poskytla svým zaměstnancům na základě kolektivní smlouvy při ukončení pracovního poměru a jež se prokazatelně váže na důvod podle § 52 písm. e) zákoníku práce, je odstupným poskytnutým na základě zákoníku práce jakožto zvláštního právního předpisu ve smyslu § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., pročež se do vyměřovacího základu zaměstnanců pro sociální pojistné podle tohoto ustanovení nezahrnuje.*

[11] Předmětem tohoto posouzení věci bylo vrácení odvedeného pojistného z odstupného poskytnutého na základě kolektivní smlouvy (zde Kolektivní smlouva ČEZ Zákaznické služby, s.r.o., na období let 2008-2014, část III.) při ukončení pracovního poměru zaměstnanců uvedených v odstavci [6] tohoto rozsudku dle § 52 písm. e) ZP ke dnům 31. 8. a 31. 12. 2010, 30. 6., 31. 7 a 31. 12. 2013 a 31. 1. 2014,

tedy poskytnutých v době před vydáním zlomového rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 90/2013-50 ze dne 26.3.2014, a tudíž i odvedeného pojistného před 26.3.2014. Před tímto datem byla interpretace ust. § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb. žalovanou realizována ve shodě s právním názorem Krajského soudu v Plzni prezentovaného v rozsudku č.j. 57 A 80/2010-36 a publikovaného ve Sbírce NSS pod č. 2580/2012. Krajský soud nemá důvod se v projednávané věci odchýlit od odůvodněného právního názoru Nejvyššího správního soudu ze dne 26. března 2014. Soud tak nepřisvědčil žalované, že lze se tímto novým soudním rozhodnutím řídit až po datu jeho vydání. Soudní nalézání práva nelze považovat za tvorbu právních předpisů, ale za jejich výklad, a proto nelze se dovolávat dodržování obecné zásady zákazu retroaktivity. Obecné soudy při rozhodování vždy vycházejí ze skutečností, které nastaly v minulosti a na základě těchto až následně vyslovují právní názor. Právní názory vyslovené soudy nejsou neměnnou konstantou, ale během času se vyvíjejí, a pokud soud dospěje k závěru, že předchází právní názor, byl nezákonný, musí tento zvrátit. Jestliže tedy soud, a v tomto případě Nejvyšší správní soud, dospěl k odlišnému závěru oproti předcházejícímu právnímu názoru krajského soudu, je nutno tento respektovat, a to i do „minulosti“. Datum vydání rozhodnutí je nahodilé, ovlivněné mnoha objektivními faktory (podání žaloby a následně kasační stížnosti, personální obsazení soudu, jež ve svém důsledku dopadá na délku řízení a další). Nahodilé datum vydání rozhodnutí pak nemůže založit „aplikaci“ nového právního názoru pouze na případy vzniklé po tomto datu oproti těm, které byly aplikovány před tímto dnem. Právní názor vyslovený v uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu je tak plně použitelný i v souzené věci.

[12] Vzhledem k výše uvedenému soud posoudil žalobu jako důvodnou a napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s.ř.s.), přičemž rozhodoval za splnění podmínek § 51 odst. 1 soudního řádu správního bez nařízení ústního jednání (účastníci řízení výslovně vyslovili souhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání).

[13] O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žalovaná byla zavázána k úhradě důvodně vynaložených nákladů řízení procesně úspěšnému žalobci. Tyto náklady spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000,- Kč a dále odměně advokátky za dva úkony právní služby, a to převzetí věci a sepsí žaloby – dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., přičemž výše odměny činí 3.100,- Kč za jeden úkon dle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., dále ve dvou režijních paušálech po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., a 21% DPH ve výši 1.428,- Kč; celkem náklady za zastoupení činí 8.228,- Kč + 3.000,- Kč soudní poplatek.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí,

má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 31. března 2016

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu